

Dopisi.

Od Male nedelje. 15. sept. smo končali tukaj šolo in otroci so dobili po dokončani službi božji spričevala ter jo naravno domov krenoli z „Schulnachricht“, ker jim veselice nikdo napravil ni. Ta spričevala pa se nam zdé prav tako, kakor pokrpana gabanica. Formulari so čisto nemški, le samo edini redi napredka so slovenski. Bi se ne dalo to obrniti tako, da bi nam podali vse v domačem jeziku, da bi zvedeli i mi pa tudi naši otroci sami, česar se učé ali kje imajo red iz pravopisja i. t. d.? Tudi nekojim možem, ki so s tem v dotiki, bi ta premislek ne bil odveč.

Iz Griž pri Celju. Nemškutarija se še vedno šopiri med nami in od vseh strani tiščijo v nas kmete z nemščino, čeravno dotičnim gospodom vendar znano biti mora, da tukaj ne prebivajo Nemci, ampak sami trdi in pošteni Slovenci. Marsikaj nevsečega se nam je tako že primerilo. Nedavno so v Celju delivali premije za kobile in marsikateri kmet bi bil rad svojo žival tje na ogled postavil, ko bi se mu bilo prej dovolj razumljivo dopovedalo, kaj mu je vse storiti. Ali to se ni zgodilo, marveč gospodje v Celju so razposlali nemške plakate — siv papir — katere so potem župani na zid pribili; to je bilo vse. Nek tukajšnji kmet je sicer nekoliko izvedel, kaj se bo v Celju godilo in je torej svojo lepo kobilu, od cesarskega žrebea, v mesto prignal; toda ondi so mu žival zvrgli češ, da kmet ni imel od župana pisanega dovoljenja, da sme kobilu gnati v Celje. Da si tega pisma kmet ni priskrbel, to je nemški plakat zakrivil. — Z letino smemo prav zadovoljni biti; pšenica je bila lepa, rž ravno tako, posebno pa ječmen; kuruza si je nekoliko od suše pomogla, proso in ajda je izvrstno lepa, krompir je že precej debel, repa in korenje dobro raste; tudi vina bomo nekaj imeli, kder ni poseblo.

Od sv. Tomaža pri Veliki nedelji. Sred Stanovske vasi je kapela, ki je imela zmalane podobe sv. Trojice, device Marije in sv. Jožefa. Ali podobe so ničvredni paglavci nalašč z ogljenjem tako ostudno namazali, da je res grdo gledati; obrazi podob so črni kakor zrubelj pri peči. Od Stanovske vasi ne daleč proč se pride v Runeč. Tam so se vé sami Slovenci doma. Tem bolj se moramo čuditi napisu tamošnje šole. Napis je namreč tak, da bi lahko rabil tudi Schwabom kde tam gori v Hessen - Darmstadtu; napis se tako glasi: Volksschule Runtschen. Zgled zarobljenega nemčurstva! Da bi Runčane slovanska pamet srečala!

Iz mariborske okolice. (Lenuh je gospod.) Kako dobro se lenuhom godi, kaže sledeči prigodek iz Rožbaha v Kamški fari. Nek Masa, čvrst možak, ki bi lahko pri kmetih še delal in si kruh služil, leži v hiralnici na Ptuj. Srenjski predstojnik g. Janez Kramberger moral je že po 100 fl. za njim v hiralnico plačati, akoravno srenja ni neje-

dnega dovoljenja dala, lenuha v hiralnico vzeti. Predstojnik se pritoži pri oblastnji rekoč: „kam bomo prišli, ako bomo za take lenuhe toliko plačali, ki bi si še lahko kruh služili; srenja ne plača za njim ničesar več. Izpušče ga iz hiralnice in Masa se v kožiji pripelja k sr. predstojniku in mu reče: dajti mi hišo, vsaki den meso ali drugo dobro „košto“ potem ostanem tukaj, če še skrbite za obleko in perilo. Ker mu predstojnik tega ni bil dolžen dati, hajdi gre zopet nazaj na Ptuj. V kratkem dobi predstojnik pismo od oblastnje, da srenjskih doklad ne dobi na roko in da se vzame 23 gld. od četrta leta hiralnici za gospoda lenuha Maso. Srenja torej plačuje, Masa pa se redi kakor rudeč kapun!

Od sv. Roprtja v Slov. goricah. God našega farnega patrona, t. j. 24. sept. t. l. je za nekatere naših posestnikov, katere je toča 18. avg. hudo poškodovala, bil vesel den. Poškodovancev je največ v srenjah: gornja in spodnja Voličina, Zavrh, Nadbišec, Črmlenšak, Selce in Straže. Rečeni den je pri sv. Lenartu c. k. okrajni glavar, g. Seeder, v pričo č. g. župnika in predstojnikov dotičnih srenj: g. Rebrnika, g. Brliča, g. Kocpeka in g. Vraza, prav narodnega korenjaka, izplačal 15 ubogim, po toči poškodovanim posestnikom, vsakemu po 20 fl., torej skup 300 fl. Denar je vzet od 2500 fl., katere so svitli cesar podarili. Bog jim plati!

Iz Koroškega. (Živinska razstava) v Celovcu se je 20—23. sept. vkljub slabemu vremenu dobro vršila. Premije so delili, ko je gosto suega sipalo iz oblačnih višin. Konjev so na ogled postavili 295, pravih orjakov noriškega plemena, živali bile so po 177 centimetrov visoke. Goved je bilo 359, svinj 49, ovac pa 82. Med temi največjo pozornost obrnilo je na se veliko pleme seelandskih ovac (Seeländer-Schaf), smesečni oven tega plemena je po 40 kilo težek, in pitan po 90 kilo. Akoravno čas in vreme ni bilo ugodno, se je vendar veliko kmetskih ljudi podučivne in spodbudivne razstave udeležilo. Da so pa celovske učiteljice z tropo deklic in učiteljskih pripravniteljic prišle, po velikanskem blatu capljajoče, željno ogledovat raznih bikov in žrebecev, to se pač nikomur ni hotlo dopasti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Novo dačo dobimo v Avstriji; liberalni poslanci so sklenoli, da bo vsak človek, bodi kmet, mestjan ali hlapec itd. ki ima več kakor 600 fl. na leto dohodkov, plačeval prihodninsko dačo. Izmed štajerskih poslancev so bili vsi z g. Hermanom vred zoper ovo dačo, le Wildhauski g. Karneri, Hrastovski g. Pauer, baron Kübek in grof Attems so glasovali za njo. Poslanec dr. Hoffer je pismeno vprašal ministre, naj javno izpovejo, ali bode Avstrija Turčiji vsaj toliko priskočila na pomoč, da bo Srbiji zabranila

iti v boj? Prašanje so podpisali skoro vsi štajerski, nemški in nemškutarski poslanci ter se nahajajo med njimi tudi Forregger, Duhač in Seidl. Ti gospodje so torej trdi turkoljubi in želijo krščanskim Slovanom večno robstvo pod turškim trinoštvom. Liberalni dunajski poslanci pogovarjajo se tudi o novi kazenski postavi ter so za to, da bi se smrtna kazen čista zatrla. No, mnogovrstni sedanji morivei, telovaji itd. med nami bodo tega najbolj veseli; pridnih državljanov življenje pa pride še v večjo nevarnost. Morivei bodo lahko drzniši, ker se jim ne bo treba bati za lastno življenje. — Na južnem Tirolskem so pri volitvah propali italijanski liberalci; za državni zbor izvoljeni so 3 konservativci in zvesti Avstrijani; nemškim liberalnim listom se je to hudo v nos zakadilo. — Advokati avstrijski so imeli v Gradcu splošen shod, pri katerem so se pogovarjali in sklepali o svojih stanovskih zadevah. Dobro, ali zakaj bi se pa kaj enakega kmetom ne dovolilo? — Saksonski kralj je prišel našega cesarja obiskovat. — Hrvatski sabor je sklenil pismo do svitlega cesarja, v katerem zahteva združenje Dalmacije, mesta Fiume ali Reke, in vojaške granice z Hrvatsko: ob enem prosi, naj svitli cesar tudi svojo velemoč položijo na stran osvobodjenja turških kristijanov izpod turškega jarma. Magjari so pa pretečeni teden slavili Turke in turške zmage; mesta so razsvetili, potem pa na čast turškim zverinam govorili, peli in pili, c. kr. oficirjem, škofom, mešnikom itd., ki niso bili turkoljubja pijani, pa vbijali šipe na oknih; tudi v Sombotelju in v Kaniži so razsajali. V Peštu so po ulicah v procesiji nosili zastavo z napisom: Rusi so uničeni — eljen a Törek. Dobro, Slovani si bodemo magjarsko pobratimstvo z divjim in zverinskim Turkom v trenutku, ko se gre za osvobodjenje tužnih naših slovanskih bratov na Turškem, zvesto zapomnili. Turk še se ni obranil ruske sile, slovanski meč ni zlomljen.

Vnanje države. Ruski narod tirja, naj car vojsko nadaljuje, dokler ne bo Turk iz Evrope izgnan, naj velja, kaj velja. — Nemški cesar hoče Francozem vzeto Alzacijo in Lotringijo združiti z Badenskim. Hanoveranci in Bavarci postajajo čedalje bolj nezadovoljni; prvi so v poslanca izvolili Lethe-ja, iskrenega nasprotnika Prusov, drugi pa tožijo, da imajo sedaj silne dače in vendar zopet pomanjkljiv 16 milijonov; prej so vsako leto nekaj prihranili. Sicer so pa nekateri Nemci postali prav pesji lizuni; Bismarkov pes „Nero“ je erknil in nemški pesniki mu pojejo žalostinke. Tako častijo Bismarka, preganjalca sv. Cerkve! Pred volitvami je izdal francoske republike predsednik, general Mak-Mahon, oklic, v katerem volilec na srce polaga, naj izvolijo pametne, za mir, pravico in red vnete može, sicer jim jih pošlje zopet domov. Resni oklic je Francozem bil res potreben! — Angleži bi radi Avstrijo dobili na svojo stran, da bi Rusom nadaljevanje vojske proti Turkom zabranili; se jim bržčas ne bo posrečilo.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Junaški Rusi držijo Plevno, Bjelo in Šipko, dokler jim ne dojde vsa garda in pritisnejo tudi Srbi na Turka. Pred Plevno gromi 320 ruskih in rumunskih kanonov; 18. sept. so se Rumuni naglo hotli polastiti najbližnje turške redute pri Grivici, se jim pa ni posrečilo, zgubili so 400 mož; ali tudi Osman je 17. in 20. sept. zastoj napal Grivico, bil je hudo tepen; vse njegove zgube znašajo do sedaj 12.000 mož; 23. sept. mu je Huci-paša prignal od Zofije in Vidina 10.000 mož in precej živeža in streliva; Rusi so pa med tem dobili 2 diviziji garde, tretja je ostala pri Bjeli in pomnožila vojsko cesarjevičevo, ki je silen napad Mehemed-paše pri Cerkovni 21. sept. slavno odbila; palo je 2000 Turkov; ruski general Tatičev se je posebno odlikoval; ta zmaga je velevažna; kajti vsled nje je Mehemed-paševa vojska, 80.000 mož močna, ustavljena in ne more pri Dragovi črez Jantro prodreti, da bi Ruse razklala na 3 kose in zlasti ruske junake v Trnovi in Šipki odrezala. Tukaj se je 17. sept. unel strahovit boj. Sulejman-paša je z sultanovo gardo in z arabskimi regimenti šanco sv. Nikolaja v Šipki ljuto napal; kakor divje mačke so Turki plezali po strminah in skalah do ruskih šanc, toda po 6urnem boju so jih Rusi zastrmoglavili v globočine; 3000 Turkov je obležalo mrtvih. Če te prištejemo prejšnjim turškim zgubam v Šipki, moramo reči, da je Sulejman ondi zgubil že 24.000 mož. Ruse je komandiral general Radecki in je od carja dobil zlato sabljo z briljanti obsejano. Tudi mu je poslal 1 divizijo garde v pomoč. Pri Silistriji skušajo Turki črez Donavo vdreti v Rumunijo, toda opravili ne bodo veliko, ker je general Cimerman preveč blizu Silistrije in bo kmalu imel 60.000 mož. V Aziji se bode tudi brž začelo živahnije gibati, v Abalčik je došlo 20.000 in v Aleksandropol 25.000 Rusov. V Bolgariji razsajajo Turki strašno, in vsajjo Bolgare vsaki den, drevesa okoli Adrijanopolja so polna bolgarskih obešancev; v Filipopolju so 19. sept. obesili 21 ljudi, med njimi 4 mešnike, 2 učitelja in 1 doktorja zdravilstva, ki je v Pragi študiral.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

XIII. Med ruskimi generali sedaj po pravici najbolj slovi še le 32 let stari Dimitrij Skobeljev, mož nenavadne bistroumnosti, junaške srčnosti in silne navdušenosti za sveto slovansko reč. S svojim očetom, ki tudi komandira v Bolgariji, je obiskal Severno-Ameriko ter opazoval, kako so se tam mošnji generali vojskovali v veliki vojski zoper južne upornike. Letos je dobil poseben oddelek vajakov, večidel samih brzih konjenikov in hitrih strelcev. Ž njimi je bil podredjen knezu Imeretinskemu ter je mnogo pripomagal, da so bili Turki